

CHOLG`ULASHTIRISH FANIDAN. KUYNI MOSHLASHTIRISH

Solijonova Munira Farohiddin qizi

Ijtimoiy va amaliy fanlar fakulteti

“Musiq” ta`lim yo`nalishi 3- bosqich talabasi

Botirova Xilola :Ilmiy raxbar

Ijtimoiy va amaliy fanlar fakulteti

“Musiq” ta`lim yo`nalishi o`qituvchisi

ANNOTATSIYA

Maqolam asosan cholg`ulashtirish faniga oid bu fanda asosan nimalar qilinadi, asar qay tartibda cholg`ulashadi degan savollarga javob olasizlar Bir asarni olib unini har hildagi cholg`u asboblariga, diapazoniga qarab bo`linadi. Men hozir bu haqida ozgina tushumcha berib otganman hozirgi maqolamada. O`zbek cholg`u turlari ham juda ko`p ham ohang jihatdan ajoyib turkumlarga bo`la olamiz.

**Kalit so`zlar:** Garmoniya, kantrapunkit, pedal tovushlari, orkestr, cantabile, kuy, tembr, kuy cho`zimlari, diapazon, transpazitsiya, intervallar, sekunda, tertsiya, kvarta, kvinta, seksta

ANNOTATION

My article is mainly about the science of instrumentation, you will get answers to the questions of what is mainly done in this subject, in what order the work is composed Take a work and divide it according to different instruments and range. I've just given a little insight into this in my current article. There are many Uzbek instruments and we can be divided into great compositions in terms of tone.

Keyword: Harmony, cantrapunkit, pedal sounds, orchestra, cantabile, singing, timbre, melodic stretches, range, transpasion, intervals, seconds, tertia, quartet, fifth, sexta

АННОТАЦИЯ

Моя статья в основном о науке приборостроения, вы получите ответы на вопросы о том, что в основном делается по этой теме, в каком порядке составляется работа. Я немного углубился в подробности об этом в своей текущей статье. Узбекских инструментов очень много, и мы делимся на великие композиции по тембру.

Ключевые слова: Гармония, кантрапункит, педальные звуки, оркестр, кантабиле, пение, тембр, мелодическая растяжка, диапазон, транспасс, интервалы, секунды, терция, квартет, квинта, секста

Kuyni moshlashtirish

KUY-musiqaning asosi, asar mazmunining eng asosiy tomonini ifodalaydi. Musiqa asari faqar kuydangina iborat bo`lishi mumkin emas. Garmoniya, kontrapunk ovozlari, pedal tovushlari, xar hil passaj yo`llari kuydan ajralamsligi kerak. Ularning hammasi bitta maqsadda – musiqaning mohiyatini tinglovchiga to`la-to`kis va yorqin ifodalab berishga xizmat qiladi. Kuylarni cholg`ulashtirish ohang jihattan mumkin bo`lganva to`g`ri moslash variant-larini qidirib topish kompazitor va moslashtiruvchining vazifasidir. Musiqa asarini cholg`ulashtirish nihoyatda katta mas`uloyat talab etadi. Bundan tashqari faqat kuyga emas balki, garmoniyasiga, registrlariga jo`r bo`lishida cholg`u asboblari taqsimlashga katta e`tibor berish kerak.

Asar garmoniyasi kuyni quvvatlaydi, to`g`ri taqsimlangan soz ohangini jozibali, yoqimli mohiyatini yuqori darajaga ko`taradi. Yuqorida ko`rsatib o`tilganidek orkestrdagi har bir guruhning o`z o`rni bor. Chalish uslublari darajasi, imkoniyati, jarangdorligi bilan farqlanar ekan, ularning birlashmasi yangi murakkab tembr sadolanishini kashf etadi. Bunday qo`shilishlarga moslashtiruvchi juda ehtiyotlik bilan savodli nuqtai nazarda ish olib borishi maqsadga muvofiq bo`ladi. Orkestrga moslashtirilgan asar dramaturgiyasiga ham ahamiyat berish kerak. Har bir obrazni ochib berishda cholg`u asboblari guruhi imkoniyatiga ham ahamiyat berish kerak. Har bir obrazni ochib berishda cholg`u asboblari guruhi imkoniyatiga ham ahamiyat berish kerak. Asarning past(p) mungli chalinadigonqismini albatta bitta yoki ikkita guruhlar chalgani ma`qul. Asarning (ff)kulminatsiya qismida akkordlar zich joylashganligi sababli orkestr guruhlarining hammasi ishtirok etishi maqsadga muvofiqdir. Qahramonona, tantanali asarlarni, chaqiriq va signal turidagi kuylarni chalishda puflama, mizrob va urma zarbli chilg`ularga bergan ma`qul.

Rus, Belarus, Ukrain xalqlarining milliy kuy raqslarini ijro etish ko`proq mizrobli va zarbli urma guruhga bergan ma`qul. Orkestr diapazonining o`rta va past registriga to`g`ri kelgan kuylar avg`un rubobi, dutor, dutor bas, g`ijjak alt, g`ijjak bas asboblari topshirilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. [WWW.ziyouz](http://WWW.ziyouz.com) com.kutibxonasi
2. Sh. Raximov- Nizomiy nomidagi TDPU dotsenti
3. A. Lutfillayev O`zDK professori “Musiqa” nashriyoti Toshkent 2010